

Jedním z kroků, jimiž se ze svátků Božího Narození pokoušeli komunisti vypreparovat jakékoliv duchovno, bylo totální zmutování postavy, jež „přináší dárky“. Našeho Ježíška měl nahradit Děda Mráz. Vysvětlení se dozvíte z úst člověka nad jiné povolaného...

Ze štedrovečerního rozhlasového projevu předsedy vlády Antonína Zápotockého z r. 1952:

„Chtěl bych dnes ve svém vánočním projevu promluvit k těm, kteří se o Štědrém večeru nejvíce shromažďují kolem vánočních stromků – k našim dětem a mládeži. Vy, kteří dorůstáte, nepozorujete ani, jak mnohé se u nás v poslední době změnilo a mění. Ani legendární Vánoce nezůstávají beze změny. Září dále vánoční stromky, čekají se dárky, ale mizí už jesličky. (...) Malý Ježíšek, ležící v chlévě na slámě vedle volka a osla, nad chlévem září betlémská hvězda, to byl symbol starých Vánoc. Proč? Měl připomínat pracujícím a бедným, že chudí patří do chléva. (...) Proto také v době kapitalistického panství, kdy bohatí vládli a chudí se dřeli, pracující namnoze ve chlévech bydleli a jejich děti se tam rodily. Doby se ale změnily. Nastaly mnohé převraty. I Ježíšek vyrostl a zestaral, narostly mu vousy a stává se z něho Děda Mráz. Nechozí již nahý a otrhaný, je pěkně oblečený v beranici a v kožichu. (...) Děda Mráz přijíždí k nám od Východu a na cestu mu září také hvězdy, ne jen jediná, betlémská. Celá řada rudých hvězd na našich šachtách, hutích, továrnách a stavbách. Tyto rudé hvězdy hlásají radostně, že vaši tatínkové a maminky splnili na svých pracovištích úkoly čtvrtého roku první Gottwaldovy pětiletky.

(*Dějiny a současnost 1/2007*)

Dědu Mráze se nám rudé zlo snažilo vnutit neúspěšně, ovšem jeho americký klon v podobě Santy Clause si do naší kultury implantujeme sami. Jakoli jeho jméno připomíná svatého Mikuláše, je to produkt bezduché pseudokultury z „Jú Es Ej“, který má se svým sovětským pobratimem společné jedno – zredukování svátků Božího Narození na dárkománii.

Před pár lety, někdy v těchto dnech, kritizoval Svatý otec Benedikt XVI. naši společnost za to, že se dobrovolně vrátila do materiálního chápání a prožívání svátků, a že se tak samovolně ukrývá ve tmě před příchodem Světla na tento svět. Co načal komunismus, to liberalismus, humanismus a konzumismus úspěšně dorazily – Vánoce se staly jakýmsi hracím polem hry zvané nakupování. To se stalo už jakousi povinností. A nejen to – dostalo se do nové fáze.

Ta spočívá na principu peníze na ruku, já si koupím sám/sama, co se mi líbí. Už i ty chvíle očekávání, momentu překvapení a radosti jak obdarovaného, tak dávajícího se dostávají mimo rámec pravidel. Hokejovou terminologií řečeno – jsme ve třetí třetině. První byla o pravém prožívání Vánoc, druhá v zaměnění smyslu Vánoc v čistě jen dávání dárků, třetí odbourala i ty poslední osobní kontakty mezi „hráči“ a ze spoluhráče se stává divák sponzorující libůstky těch některých (ne všech!) okolo sebe a uspokojující je pouze tím, co si sami vyberou. Až se hrozím představy, jaké bude prodloužení, případně samostatné nájezdy...

V živé paměti mám slova jedné naší před pár lety bývalé farnice, která vyprávěla o situaci ve vlastní rodině. Pokusím se je teď parafrázovat: „Peníze na dárky pro všechny nebyly, když dostal dárek jeden nebo dva, tak na ostatní už prostě nezbylo. Děti si na to zvykly a dodnes jsou zvyklé se dělit. A nejkrásnější Vánoce byly ty, kdy nikdo nedostal nic, protože na to prostě nebylo. Ale všichni jsme byli šťastni, že jsme spolu.“ To není sci-fi a ani přikrašlování vlastní krušné minulosti v jejím podání. Kdo ji znal, je mu jasné, že tato slova byla navýsost upřímná. Byla to žena, která ví...

Jsem dalek nějakého poučování od počítače ve svém pokoji, tedy materiálně solidně zabezpečený. Blíží se den, v němž se nám narodil Spasitel světa. V kontextu výše napsaného si můžeme všichni položit otázku: Co Mu dáme? Bude nám Jeho Narození prostředkem k tomu, abychom si od vánoční „jolky“ odnesli plnou náruč prezentů, které mohl donést Ježíšek, Děda Mráz, Santa Claus, potažmo naši blízcí? Nebo bude cílem k tomu, abychom si uvědomili, že jsme v osobě Ježíše Krista dostali to, co přebíjí vše pozemské a pomíjející – naději na věčný život? Na vlastní spásu musíme ovšem spolupracovat, třeba i tím, že budeme dávat sami sebe těm, kteří nás potřebují a nejsou zase až tak daleko, někde v zemích Třetího světa. Jsou to třeba ti, resp. už ti, kteří s námi sedí ve všední den u jednoho stolu, v den sváteční pak u stolu štedrovečerního. Šířka „Ucha jehly“, oné slavné branky jeruzalémských hradeb, byla totiž tak nepatrná, že procházející jí mohl projít toliko s prázdnýma rukama a velbloud po kolenou, a to ještě tak tak. Braňme se tedy zuby nehty tomu, abychom se i my stali obětmi či otroky toho, čemu propadá naše okolí. Vše stvořené máme k tomu, abychom to užívali natolik, nakolik to přispívá k větší cti a slávě Boží, jak zní jedna z hlavních zásad sv. Ignáce. Vše to je pro nás, ne my pro to!!!

Libor Rösner, <http://immaculata.minorite.cz>,

vydáno 21. 12. 2012